

اسلام شناسی

منابع احكام اسلام

قران

سنت

عقل

قرآن

قرآن نه کتاب علمی ونه کتاب تاریخی ونه کتاب طبیعت شناسی است . قرآن کتاب هدایتی است که به مصلحت به نکات تاریخی ، علمی ویا طبیعت شناسانه اشاره دارد .

با این که ظواهر قرآن روشن و آشکار است اما بی نیاز از تفسیر نیست وچنین نیست که هر کس با هر اندازه از آگاهی بتواند از آن استفاده کند .

اعجاز قران

فصاحت و بلاغت

محتوای عمیق و معارف گسترده انسان ساز
هماهنگی و عدم اختلاف در سبک و محتوا
اشاره به اسرار آفرینش
پیشگویی های تاریخی

نظم ریاضی (هنوز کاملا اثبات نشده)

دلیل مصونیت قرآن از تحریف

اهتمام مسلمین به آموزش ، حفظ و کتابت قرآن

تاکید خدا بر صیانت از قرآن

استناد ائمه معصومین به همین قرآن رایج

بین مردم

سنت

سخن و رفتار پیامبر (و ائمه معصومین) و سکوت ایشان در مقابل
عمل افراد (در مواقعی که مانعی از ابراز نظر
نباشد)

حجیت: عمل و سخن شخص به قدری معتبر باشد که استناد اعمال
به آن نزد حاکم باعث معذوریت شخص باشد. و در مقابل نادیده
گرفتن آن وی را مستوجب مجازات کند.

دلیل حجیت سنت

وانزلنا الیک الذکر لتبین للناس ما نزل الیهم
اطیعوا الله واطیعوا الرسول ... لازمه این دو آیه
حجیت سخن و امر پیامبر در نزد خداست
سنت ائمه :

بر طبق حدیث ثقلین و حدیث سفینه، تمسک
به اهل بیت و همراهی با ایشان باعث نجات
و مانع ضلالت است

عقل

نیرویی درونی که به واسطه آن آدمی توان تفکر و استدلال و تشخیص خوب از بد و درست از اشتباه را می یابد (مشروط به اینکه انسان از آفات در امان باشد و از روش درست تفکر استفاده کند)

حجیت عقل ذاتی است و نیاز به دلیل ندارد. زیرا حجیت هر چیز دیگری توسط عقل ثابت می شود.

توان عقل

- کشف احکام دین با مطالعه و تحقیق بر منابع (کتاب ، سنت)
- تشخیص اصول و ریشه اخلاق (بدیها و خوبیها) مثل بدی ظلم و خوبی عدالت.

شیعه : اصل خوبی و بدی ذاتی است و توسط عقل انسان قابل فهم است (حسن و قبح عقلی)

اهل سنت : بد و خوب توسط عقل فهمیده نمی شود بلکه باید توسط دین تبیین شود (حسن و قبح شرعی)

نقد: اگر حسن و قبح بعد از گفتن شرع تعیین شود هیچ دلیلی برای اعتماد به شرع نخواهیم داشت زیرا مثلا اگر دروغ ذاتا بد نباشد دلیلی بر راستگویی خدا و پیامبرش نداریم

خاتمیت

در قرآن : ماکان محمدٌ ابا احدٍ من رجالکم ولكن رسول الله
وخاتم النبیین

پیامبر به علی(ع) : اما ترضی ان تكون منی بمنزلة
هارون من موسى الا انه لانی بعدی
پیامبر مثل من نسبت به پیامبران مثل اجر آخر یک
ساختمان است

ختم نبوت ختم رسالت هم هست

شبهات

ناسازگاری خاتمیت با مرجعیت علمی ائمه (ع)

پاسخ :

همه مسلمین قران و سخن پیامبر را حجت می دانند
طبق آیه تطهیر ، حدیث ثقلین و حدیث سفینه اهل بیت
پیامبر نیز حجت خدا هستند

نتیجه : حجیت سخن ائمه و مرجعیت علمی ایشان گفته
قران و پیامبر است و منافاتی با خاتمیت ندارد

شبهات

- خاتمیت پایان دوران ولایت شخصی - اطاعت از فرد بدون استدلال و تفکر - است
نقد : قرآن سرتاسر استدلال و دعوت به تفکر است چگونه ممکن است اطاعت از خود را بدون دلیل بداند.

- خاتمیت پایان حاکمیت دوره غریزه و آغاز دوران عقل است

- نقد : لازمه این حرف ختم دیانت است نه ختم نبوت
عقل جایگزین وحی نیست بلکه همراه آن است

روش فهم دین

فهم دین بدان گونه نیست که هرکس با هر اندازه معلومات و با هر روشی بتواند به آن برسد

پیش نیازها :

- ۱- آگاهی از قواعد دستور زبان عربی
- ۲- آگاهی از معنای لغات قران
- ۳- تفسیر قران با کمک قران
- ۴- مراجعه به احادیث صحیح
- ۵- توجه به شأن نزول آیات و تاریخ محیط نزول
- ۶- پرهیز از پیش داوری